

ПІДСЕКЦІЯ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ»

Л. Бідюк

Науковий керівник: к.е.н., доц. Комаринець С.О.

ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ЖИТТЄВОГО РІВНЯ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ

Однією з основних цілей соціально-економічної політики будь-якої країни є підвищення життєвого рівня населення і вона безпосередньо має бути спрямовано на збільшення статків людей. Без забезпечення населення необхідними ресурсами і коштами, розвиток суспільства є неможливим.

Рівень життя – це багатоскладова соціально-економічна категорія, яка зображає рівень розвитку соціальних, фізичних та духовних потреб і обставини в суспільстві для їх розвитку та задоволення [1].

Є безліч чинників, які формують життєвий рівень населення. Але обов'язковою умовою для забезпечення спроможності працівників отримати більший дохід є ріст економіки, який дозволяє людям підвищити свій рівень життя самостійно та забезпечити себе від скрутного становища. Крім цього, не підвищуючи бюджетні ресурси, дуже важко здійснювати необхідні заходи щодо перерозподілу коштів для підвищення життєвих норм та допомоги найбіднішим верствам населення. Тому, сталий розвиток економіки є важливою передумовою для підвищення статків всього суспільства.

Незважаючи на позитивні тенденції в економіці України, життєвий рівень населення зростає занадто повільно, а також збільшується розшарування суспільства. Звичне для держави використання ресурсів без врахування соціальної складової і без відповідного розподілу доходів, в майбутньому здатне призвести до більш масштабного зменшення якості рівня життя і цілковитої втрати надії людей на здатність покращити своє соціальне становище, тобто до відсутності охочих підтримувати спроби встановлення економічної могутності країни [2].

Щоб підвищити рівень життя населення потрібно не лише допомагати бідним верствам, але й підтримувати матеріальне положення відносно забезпечених людей. Тому для дієвого підвищення якості життя українців необхідно вирішувати проблеми в різних галузях.

Напрямки підвищення життєвого рівня в Україні: скорочення бідності; розвиток освіти, економіки, ринку праці; покращення медичної сфери та надання пріоритету соціальному захисту населення [3].

У сфері соціального захисту потрібно збільшити напрямки соціальної роботи з сім'ями, підвищити заробітні плати і пенсії до реального прожиткового мінімуму.

У галузі медицини необхідно забезпечити пацієнтів вакцинами та препаратами для їх ефективного лікування.

Для покращення освіти необхідно удосконалити якість освітніх послуг, а саме посприяти розвитку освітніх програм, комп'ютеризації шкіл та університетів.

Також потрібно розробити систему соціальних стандартів, яка б відповідала європейським і гарантувала високу якість життя [4].

Отже, Україна може стабільно розвиватись, якщо в пріоритеті держави буде підвищення рівня життя усіх верств населення.

1. *Економічні основи соціальної роботи: короткий курс лекцій з дисципліни // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://studme.com.ua/12160411/sotsiologiya/ekonomicheskie_pokazateli_urovnya_kachestva_zhizni_naseleniya.htm*

2. *Рівень життя населення в Україні // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:*

*https://www.idss.org.ua/monografii/riven_jutya_naseleniya%20ukrainy.pdf 3. Рибак Г. І. Методологічні проблеми виміру рівня якості життя населення в регіоні / Г. І. Рибак // *Комунальне господарство міст: науково технічний збірник.- 2011.- № 100. – С.321 – 329.* 4. Баранова Н. П. Соціальні стандарти та соціальні гарантії в системі соціальної політики України / Н. П. Баранова, Т. В. Новікова. – Центр перспективних соціальних досліджень. Національна академія наук України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cpsr.org.ua/>*

Д.Білий

Науковий керівник – асист. Іваницька Н.Б.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СОНЯЧНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ

Оскільки звичайні енергетичні ресурси є вичерпними і мають негативний вплив на екологічне середовище, з кожним днем посилюється бажання провідних держав до переходу на альтернативні джерела енергії. Сонячна і вітрова енергія є безвідходною і безпечною.

Існує ряд переваг сонячних електростанцій :

- Відновлюваність і постійність (запас енергії понад 5 мільярдів років).
- Екологічність (відходи з'являються лише на етапі виробництва панелей).

- Можливість виробітку великих обсягів (кількість сонячної енергії є настільки великою, що перебільшує потреби людства у кілька десятків тисяч раз).
- Прості в обслуговуванні (середній ресурс панелі 25 років).

На жаль, у такого джерела є мінуси:

- Кількість отриманої енергії залежить від інтенсивності сонячного випромінювання.
- Сонячні електростанції вимагають великої площі.
- Для ефективного використання електроенергії потрібні дорогі системи зберігання (акумулятори).
- Більша вартість за звичайну електрику.

Сонячні електростанції є вигідною інвестицією у довготривалій перспективі. З часом електрика з такої станції стане дешевшою. Питання площі можна вирішити, якщо розмістити станцію у безлюдних екваторіальних пустелях, де рівень інтенсивності випромінювання найбільший на планеті.

Для прискорення темпів розвитку сонячної енергетики в Україні потрібно:

- Започаткувати вітчизняне виробництво сонячних панелей для максимального здешевлення цін.
- Надавати державні субсидії підприємствам, які працюють на екологічних джерелах енергії.
- Почати агітаційну кампанію з метою поширення обізнаності про екологію і добуток енергії.

Необхідно стимулювати розвиток сонячних електростанцій. Адже розвинена сонячна енергетика є шляхом до енергетичної незалежності України.

Буньковська Валерія

Науковий керівник: к. е. н., доцент Русін М. В.

ПОНЯТТЯ ПОВЕДІНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ПРИЙНЯТТЯ ФІНАНСОВИХ РІШЕНЬ

Поведінкова економіка – це напрямок економічної теорії, який займається дослідженням впливу психологічних факторів на рішення людей у різноманітних економічних ситуаціях. При цьому велику увагу приділяється ситуаціям, де люди поведуться інакше, ніж це прогнозує класична економічна теорія із її припущенням раціональності та егоїстичності.

Великий вплив на розвиток поведінкової економіки мали роботи двох ізраїльських психологів Данієля Канемана і Амоса Тверські "Судження в умовах невизначеності: евристичні методи і помилки" і "Вибір, цінності та фрейми". У них йдеться про те, що евристичні методи людського судження далекі від ідеалу і часто призводять до помилок. Що люди часто роблять неправильні висновки з-за неправильних уявлень про шанси, ігноруючи розміри вибірки, апріорну ймовірність або переоцінюючи малоімовірні події.

Одним з прикладів розходжень між реальністю і постулатами класичної теорії економіки є так званий "Ефект володіння". Ось як його можна зобразити. Ви дуже давній шанувальник американської рок-групи Imagine dragons. Група приїжджає до Києва і у вас є квиток за 3000 гривень, за який ви б не роздумуючи заплатили і 6000 грн. При цьому ви прочитали на форумі, що квитків у продажу вже немає і деякі люди готові віддати за квиток і 20 тисяч гривень. Будучи зятим фанатом групи, продасте ви його чи ні? Якщо ви такий же, як більшість глядачів аншлагових концертів, то ви не продасте. На цьому прикладі ми можемо показати, що найчастіше у повсякденному житті людиною керує не логіка та бажання наживи, а емоції.

Ще одним цікавим феноменом, що підтверджує цей факт є феномен "Неприйняття втрат". Ось що Канеман пише, при змішаному виборі і ситуації, коли є ризик втрати і можливість виграшу: "Вам пропонують гру з підкиданням монети. Якщо випаде решка, ви втрачаєте 100 доларів. Якщо випаде орел, ви виграєте 150 доларів. Чи залучає вас така гра? Щоб прийняти рішення, ви повинні зважити прибуток від отримання 150 доларів і психологічну вартість втрати 100 доларів. Хоча очікувана цінність гри позитивна, оскільки ви можете виграти більше, ніж програти, ви, швидше за все, відмовитеся.

При цьому Канеман зазначає, що ступінь неприйняття втрат можна вимірювати, якщо порахувати для себе мінімальний виграш, який врівноважить мінімальну втрату. Розглядаючи ці два приклади ми з легкістю можемо сказати, що говорячи про рішення людей в будь якій сфері не можна забувати про психологію.

Також досить масштабне дослідження з цієї теми проводим американський економіст Річард Талер, суть якого виклав в своїй книзі «Поведінкова економіка». Основний постулат економічної теорії свідчить, що людина робить вибір, виходячи із можливого оптимального результату. Тобто, при виборі товарів і послуг людина буде здійснювати свій вибір неупереджено, набуваючи тільки найкраще з того, що може собі дозволити. Проте, згідно з економічною теорією, ми вибираємо, спираючись на те, що економісти називають раціональними очікуваннями.

Інший постулат, який характеризує закони поведінкової економіки, – це умовна оптимізація, яка означає, що вибір відбувається при обмеженому бюджеті. "В умовах конкурентних ринків, де ціни можуть вільно підніматися і опускатися, ці флуктуації відбуваються так, що пропозиція виявляється дорівнює попиту", – пише Річард Талер. За його словами, проблема полягає в тому, що постулати, на які спирається економічна теорія, не бездоганні.

Наприклад, так звана оптимізація для звичайної людини виявляється досить складною, коли мова заходить про вибір товару в продуктовому супермаркеті серед десятків схожих найменувань. Також стандартна економічна теорія не враховує, що людина робить свій вибір неупереджено і часто роблять свій вибір на основі різних упереджень або зайвої самовпевненості. Привертають увагу і дослідження Майкла Льюїса про